

- Kvinnur, sum hava krabbamein í bróstunum, eru millum teir sjúklingar, sum ringast eru fyri. Tí hammar tað meg nógv, at sjúkrahúsmundugleikarnir hava fyriskipað soleiðis, at júst hesir sjúklingar nú fáa verri hjálp.

Hetta sigur Johan Djurhuus, sum í árávis hevur verið røntgenyvirleikni í Føroyum og hevur tikið sær serliga nógv av krabbameinssjúklingum. Hann kennir tað sum sína skyldu at siga frá, hvussu skeiðt hann heldur sjúkrahúsmundugleikarnir bera seg at. Johan Djurhuus sigur hetta, sjávt um orð hansara neyvan falla í so góða jørð alla staðni.

Í Føroyum eru heilt nógv kvinnur, sum fáa krabbamein í bróstini. Higartil hava hesar kvinnur verið til kanningar hjá Johan Djurhuus, sum hevur drúgar royndir í at kanna knykklar. Av tí at hann hevur møtt so nógvum krabbameinssjúklingum, dugir hann at tosa við sjúklingarnar um sjúklingarnar, sum so nógv fólk bestast. Umframt at kanna kvinnurnar við tóli hevur hann eisini góðar royndir í at finna knykklar við hondum, og tað er eitt serligt ævnisst. Um nakrar vikur fer Johan Djurhuus frá sum sjúkralæki, og eingin annar læki er, sum hevur sett seg so væl inn í arbeiðið.

Tað er so eitt. Men nú skulu bæði kanningar og viðgerð leggjast um. Og tað er nakað, ið hammar Johan Djurhuus nógv.

KVINNUFELAGIÐ GAV TÓLIÐ

Í 1957 læt Havnar Kvinnufelag eitt røntgenviðgerðstól, sum øll árin hevur verið nýtt til at eftirviðgerað sjúklingar við illkynjaðum krabbamein í bróstunum, tá sjúkan hevur tikið seg upp. Summir sjúklingar hava verið lektir av viðgerðini, og hjá øðrum hevur sjúkan verið hildin niðri í eytri ella longri tíð. Tólið hevur eisini kunnað verið brúkt til aðrar krabbameinssjúklingar, eitt nú menn, sum hava verið sjúkir í blóðrúðelskertilum, hálsartlum o.a. Teir sjúklingarnir eru fáir í tali sammetti við kvinnur við krabbamein í bróstunum.

KOYRA TÓLIÐ BURTUR

Men nú hevur sjúkrahúslæskan fyriseitt, at tólið skal takast niður, tí eitt annað tól, ið nýstast skal til annað endamálið, skal inn í rúmið. Sagt verður, at ráð ikki eru at seta tólið upp aðrastaðni á Landssjúkrahúsinum.

So er tað eg spyrji: Hveru føroyska samfelagið ikki

Álvarsliga sjúk slept upp á fjall

- Kvinnur við krabbameini í bróstunum kunnu um stutta tíð ikki longur fáa røntgenviðgerð á Landssjúkrahúsinum, har eingin læki verður til burturav at taka sær av hesum sjúklingum. Tær skulu til kommunulæknarnar, ið neyvan hava stundir til at taka sær av hesum menniskjum, sigur Johan Djurhuus, røntgenyvirleikni, sum í hesi grein sigur bart út, at sjúkrahúsmundugleikarnir ikki vita, hvat teir gera

Johan Djurhuus, røntgenyvirleikni, finst at sjúkrahúsmundugleikunum, sum eftir hansara tykki ikki lurta eftir teimum læknum, sum royndirnar hava í at kanna, viðgera og tosa við sjúklingar við krabbameini

ráð til at geva viðgerð til teir sjúklingarnar, sum eru so illa fyrir, ja eftir mínari hugsan ringast fyrir? sigur Johan Djurhuus.

Tá røntgenviðgerðin ikki kann gevast longur í Føroyum, mugu sjúklingarnir til Danmarkar at fáa hesa viðgerð. Tað er tó ivasamt, um krabbameinssjúklingarnir kunnu lita á, at teir fáa hesa viðgerð í Danmark.

IKKI ELDRI FÓLK

- Eg veit, at Radiumstøðin í Keypmannahavn ikki kann taka ímóti øllum, tí sjúklingarnir í Danmark eru so nógvir, at læknarnir har eru ovbyrjaðir og mugu velja hvørjum sjúklingum, teir kunnu hjálpa. Ofta verður valt eftir aldri, og eina tíð stóð so nógv á, at tey tóku ikki móti sjúklingum, sum vóru yvir 70 ár. Hvat siga fólk í Føroyum til, at 70 ára gomul fólk ikki kunnu fáa hjálp? Brútiðin er eisini ofta upp í fleiri mánaðir, sigur Johan Djurhuus.

VIÐGERÐIN HJALPT NÓGVUM

Røntgenviðgerðin, sjúklingarnir hava fingið, hevur hjálpt nógvum, sum eftir viðgerðina hava kunnað klárað seg sjálf og hava verið fýr fyrir at fara aftur til arbeiðis í styttri ella longri tíðarskeið. Viðgerðin hevur

havið við sær, at tey eru blivin pinufri oftast í langa tíð.

- Bæði sjúklingar, sjúkrahúslæknar og kommunulæknar hava verið væl nøgdir við, at sjúklingarnir eru komnir á sjúkrahúsið at verða kannaðir og fáa viðgerð. Men nú skal tað ikki vera longur.

ER ÍMÓTI

- Mær dámar ikki, at sjúklingarnir nú í staðin skulu til Danmarkar at fáa

viðgerð, og at kommunulæknarnir skulu hava eftirkanningina. Hesir sjúklingarnir eiga at hava eitt fast stað at fara til, heldur enn at fleiri læknar skulu taka støðu til, um sjúklingurin móguliga skal til Danmarkar, ella hann skal hava aðra viðgerð her í Føroyum, t.d. sprotur ella tablettir fyri pinu, ið ofta ikki hjálpa. Tá ein sjúklingur hevur fingið pinutablettir eina ávísa tíð, virka tablettirnar ikki longur.

- Eg vænti ikki, at sjúklingar og kommunulæknar verða nøgdir við, at eingin røntgenviðgerð verður í Føroyum fyrir hesar sjúklingar, sum í framtíðinskulu til Danmarkar ella til kommunulæknarnar her fyrir at fáa hjálp. Kommunulæknarnir hava frammanundan so nógv at gera, teir eru ikki vanir við at taka støðu til slíkar spurningar og hava ikki stundir at taka sær av hesum sjúklingum, tí tað tekur tíð at tosa við sjúk-

lingarnar, seta seg inn í hugsunarháttin hjá teimum, sum eisini eru sálarliga hjálpað, og samstundis má læknin vera fýr fyrir at geva sjúklinginum vón um, at hann fær ta hjálp, sum er neyðug og bestu hjálp, sum gevast kann í hansara støðu. Alt hetta kann ein kommunulæki ikki átaka sær, sigur Johan Djurhuus.

Avgerðin um at taka røntgenviðgerðartólið niður varð tikið, tí nú skal rúmið við tólinum brúkast til annað endamálið. Eftirviðgerðartólið verður hildið at vera gamalt, og ov dyrt skal vera at seta tað upp aftur aðrastaðni.

IKKI EFTIRSPURDUR

- Sjúkrahúsmundugleikarnir hava tikið hesa avgerð eftir tilráðing frá læknum, sum einki hava við hesar sjúklingar at gera. Sjúklingarnir hava fyrir læknarnar á røntgendeildini verið at kalla ein óynskt byrði. Teir hava alla tíðina ynskt tólið burtur og hava í summum førum sagt, at viðgerðin einki var verd. Teir hava enn tá yvirfyri sjúkrahúsmundugleikunum kallað røntgenviðgerðina fyrir gularótasáft. Somu læknar hava tilrátt, at eftirkanningin av sjúklingunum skal verða lögð út til kommunulæknarnar. Henda tilráðing er langt burtur frá míni áskoðan. Sjúklingarnir eiga sum áður at koma til kanningar hjá fólki, sum hava vitan og royndir í at fáast við hesa álvarslegu sjúku, tí harvið kennir sjúklingurin seg tryggan, og sjúklingur og læki kenna hvønn annan, sigur Johan Djurhuus, sum heldur tað vera løgið, at hvørki hann ella Sanna Dahl, fyrrverandi yvirleikni, sum eisini hevði við hesar sjúklingar at gera, ikki hava verið spurð til ráðs.

MEININGSLEYST

- Eg dugi ikki at sigga nakra meining í at gevast við røntgenviðgerðini, tá einki betri er at bjóða sjúklingunum, sigur hann.

Mammografi-tólið, ið verður nýtt at kanna sjúklingar við, verður nú flutt og sett upp aðrastaðni á Landssjúkrahúsinum.

- Hetta skal gerast beinanvegin, halda sjúkrahúsmundugleikarnir, sum heldur ikki í hesum hava spurt meg til ráðs. Samstundis ganga teir av allari megi ímóti, at Klaksvíkar og Suðuroyar sjúkrahús fáa mammografi-tól. Tað er ikki til at skilja, hví teir leggja so stóran dent á mammografi-kanningina, sum tó